

Bar/ bat mitswa.

Het Jodendom kent een bijzondere mijlpaal in het leven van een opgroeiend kind: het bereiken van de Joodse religieuze meerderjarigheid. Een meisje wordt op 12-jarige leeftijd meerderjarig of *bat mitswa*, dochter van het gebod; een jongen bereikt het moment van *bar mitswa* (zoon van het gebod) op zijn 13de verjaardag. De woorden ‘bar’ en ‘bat’ kent u wel. Denk maar aan - veelbetekenend - bij Bar-abbas = zoon van de vader en bat als dochter kennen wij bijvoorbeeld in de naam Bat-seba = dochter van Seba.

In vroege Joodse geschriften wordt geleerd dat de eerste bar mitswa gevierd werd door Abraham, toen zijn zoon Izaäk 13 jaar werd. Er was een groot feest, toen hij ‘gespeend werd’ – wat in deze geschriften uitgelegd wordt: dat hij losraakte van zijn ‘jetser hara’ - slechte neiging. Hier ligt aangeduid, dat de bar mitswa het omslagpunt naar volwassenheid is: ontwikkeling van de psychische kracht om je los te maken van verkeerde invloeden en de goede tot je te nemen.

Er zullen heel wat mensen zijn, die Israël bezocht hebben en de viering van een bar mitswa hebben meegemaakt bij de Klaagmuur. Deze ceremonie vindt uiteraard ook regelmatig in andere synagogen plaats. De viering van de bar- of bat mitswa gaat gepaard met feestelijkheden, maar het is beslist géén toeristische attractie. Het heeft een diepe spirituele en religieuze betekenis. Zowel jongens als meisjes werken in hun Joodse opvoeding toe naar de dag dat zij in het zicht van hun familie en de gemeenschap hun meerderjarigheid tonen en als Joodse volwassenen gaan participeren in de synagoge. Ruim voor zijn 13e verjaardag leert de jongen het stuk uit de Thora dat hij zal voorlezen al uit het hoofd. Daartoe moet hij de klunkers kennen, die niet in de geschreven tekst van de Thora rol zijn opgenomen, alsmede de melodie waarop de tekst gezongen moet worden. Soms borduurt de moeder of oma van de jongen speciaal voor de gelegenheid volgens een oude traditie de hoeken van de talliet (gebedskleed) die de jongen tijdens de dienst zal dragen. Na zijn taak bij het voorlezen van de Thora wordt hij door de rabbijn, chazan (voorzanger) of een ander lid van de gemeenschap toegesproken en geprezen voor zijn voorleeswerk. Vanuit de vrouwenafdeling wordt snoep voor alle aanwezige kinderen gegooid. Als afsluiting krijgt de jongen de priesterzegen. Deze sjoeldienst is het eindpunt van een leerproces dat enkele jaren in beslag neemt.

Bij een bat mitswa gaat het anders. Een meisje kiest er bijvoorbeeld voor om op vrijdagavond bij de sjabbatmaaltijd, thuis de kaarsen aan te steken, soms houdt zij een korte verhandeling over een religieuze tekst in de synagoge tijdens de kiddoesj op sjabbatochtend. Kiddoesj betekent letterlijk heiliging en is de zegening die wordt uitgesproken bij het begin van de sjabbat en feestdagen.

Net zoals Nederland veel kerkelijke denominaties heeft, is die verscheidenheid er ook bij het Jodendom. Bij verschillende groeperingen horen soms weer andere gebruiken.

Vraag (voor de vakantie): is een bar/bat mitswa te vergelijken met een belijdeniscatechisant?